

АДЫГЭ

1923-рэ илъэсым
гъэтхалэм
кыщегъэжыгъэу
кыдэклы

№ 168 (22857)

2023-рэ илъэс

МЭФЭКУ

ЮНЫГЪОМ и 14

ОСЭ ГЪЭНЭФАГЪЭ ИЭП

6 +

тисайт

WWW.ADYGVOICE.RU

тихытыу нэклубгъохэр

Мажь

Адыгэ Республикэм и Правительствэ игъэзет

Хьатыгъужьыкъое еджаплэм ихьаклэш

Мы лъэхъаным
кытклэхуьхэрэ
сабийхэм
тильэккыбзэ-
ндыэльфыбзэ
агъэфедэным
ыкли икьоу
зэрагъэшлэным
имэхъанэ нахь ины
мэхуь зэпыт.

Хьаклэш клэраклэр

Еджаплэм ихьаклэш дахэу зэлухыгъ. Адыгэ шьошэ дахэхэр щыолъэгъух. Адыгэ быракъыр шыгъэлагъ. Хьаклэш гузэгум адыгэ лэнэ лъэкьюишхэр пхъэнтлэклу лъхъэнчэ цыкълухэри аклэрытхэу члэтых. Ахэр сабийхэм мафэ къэс агъэфедэх. Ижыкклэ кыщегъэжыгъэу тятэжэ плашьэхэр ащ фэдэхэм атесыгъэх, хьаклэшхэм ащызэлуклэщтыгъэх, адыгагъэр агъэлаплэу зэрахьэщтыгъ. Сабийхэми ахэр анэгум кыклагъэуцонхэу, адыгэ хэбзэ дахэхэм якуугъэ нахь зэхашлэнэу, адыгабзэр агъэшлонэу ыкли чламынэнэу гугъэхэзэ сабийхэм лэф адашлэ.

Пшьэщэжыыхэм лэдэб ахэлъэу, шъэожыыхэм лыгъэрэ цыфыгъэрэ къахафэу зэрагъэсэщтхэм пылтых. Лэпэласэ зэрэхъунхэу пшьашьэхэм

(Икълух я 5-рэ нэклуб. ит.)

А лэфым ыгъэгумэклэу, яшъыпкъэу пылэ клэлагъаджэхэм ащыш Хьаклэмыз Фатимэ Кимэ ыпхъур.

Ар Хьатыгъужьыкъое гурыт еджаплэу Хьаткьо Ахьмэд ыцлэ зыхьырым иклэлэгъадж, «Адыгэ хабзэр» арегъэхы, лэф зишлэрэр илъэс 25-м ехъугъ. Фатимэ республикэ гимназиэм лэф щиллагъэу чылэм кызыгъэзэжым, адыгабзэмклэ клэлаеджаклохэр ригъаджэщтыгъэх. Еджаплэм ипэщлагъэу Темзэкьо Светланэ, клэлаегъаджэу Кубэщыч Сусанэ, ежыри ахэтэу еджаплэм адыгэ хьаклэш щэгъэпсынэу зэдэштэгъагъ. Кыныгъэми, рахыжыгъэ лэфыгъор агъэцэклагъ, адыгэхэм агъэфедэщтыгъэ ыкли агъэлаплэщтыгъэ пкыгъохэмклэ гъэклэрэклагъэу непэ хьаклэш гъэшлэгъон ял. «Адыгэ хабзэр» Фатимэ зышаригъэхьырэри мыры.

— Хьаклэщыр кызыщызэлутхыщт

кабинетыр кызыхэтхыгъэм кыщегъэжыгъэу сабийхэр кыддэлэпылагъэх. Яунэхэм арылэ саехэр, цыхэр, кушъэ, плуаблэ зыфэллощтхэр, нэмыкълхэри кыпфахыгъэх, — **кытфилотагъ Фатимэ.**

Клэлаеджаклохэм адыгабзэр нахь куоу зэрагъэшлэнымклэ хьаклэщым мэхъэнэ ин илэ хъугъэ. Мафэ къэс мыщ я 2-рэ классым кыщегъэжыгъэу я 8-м нэс ащеджэхэрэр тхьамафэм зэ, урокхэр кызаухыхэкклэ, къэклох. Яшлэныгъэхэм ахагъахь, адыгагъэр зэрагъашлэ, лъэпкъ шэн-зеклуаклэхэм зафагъасэ.

— Уадыгэмэ адыгабзэр пшлэн фае, — ело Фатимэ. — Кыкълэр кыбгурылонэу щыт. Джащ фэдэу адыгэ хабзэри зепхъан фае. «Зесэхъэ» оло къодыекклэ хъуштэп, зеклуаклэр, гъэпсыклэр, уцуклэр зэпхыгъэхэу сабий лэпчэ зэрэхэтлхьащтым тыпылэ.

Ахэм икьоу цыфыгъэр, адыгагъэр, адыгэ хабзэр кьагурылонэм пае яплорэм фэшъхьафэу ябгъэлъэгъуни фае. Арэуштэу щымытмэ, ямыгъашлэмэ, ямыгъэгъэфедэмэ, бзэр щылэжыштэп.

Лъэпкъым ыбзи ихабзи къэзыухуьмэ зышлоигъо клэлаегъаджэм тисабыйхэм янахыбэр урысыбзэкклэ зэрэгущылэхэрэр игукъау адыгабзэр агъэфедэ хъуным, рыгушылэнхэм пае амал зэфэшъхьафхэр кыыхых. Гушылэм пае, Адыгеим ишлэныгъэлэжхэм, тхаклохэм, усаклохэм ащышхэр хьаклэщым кырагъэблагъэх. Клэлэцылкълухэр Мэщбэшлэ Исхьакъ, Кукэнэ Мурат, Дзыбэ Мыхьамэт, нэмыкълхэми алуагъэклагъэх. Фатимэ кызэрипорэмклэ, ащ фэдэ зэлуклэгъухэр клэлаеджаклохэм агу кьенэжыых, кьа-луагъэхэр агу раубытэх, адыгабзэм нахь зыпэщэх.

A. Гусев

**Чумаковыр. Тиреспубликэ
итворческэ купхэмрэ иартист-
хэмрэ джащ фэдэу
зыкъагъэлъэгъошт. Иофтахъаб-
зэхэм япрограммэ зыфэдэщтыр
нахь кIасэу къэнэфэщт.
МэфэкIым изэхэщэн фэгъэгъэгъэ
силофшIэгъухэм пшгъэрлъ афэ-
сэшIы пстэуми ягупшысэнхэу
ыкIи шэнхъэ лъагъэхэм адиш-
тэу, хэлэжъэрэ пстэуми шIукIэ
агу къинэу ар рагъэкIокIынэу»,
— къыIуагъ КъумпIыл Мурат.**

ЛЪЭШКЪЫМ ХЪАЛЭЛЭУ ФЭЛЭЖЪАГЪ

Тилъэхъан илхъужьхэр

Иныбджэгъухэм аготыныр кыыхыгыгъ

Хэушъафыкыгъ дзэ операциер кызежъагъэм кыщыублагъэу зээгъыныгъэкӀэ кыулыкӀу хыгъэныр ныбжыкӀабэм кыыхахы.

Хэгъэгур чыплӀэ гузэжъогъу иуцуи, лӀпылӀгъу ищылагъэ зэхъум тицӀыфхэр зэрэзэ-кыоуцагъэм урымыгушхон плӀэкӀырӀ. Гуфаклоу кыулыкӀур зыхынуэ тыгъуасэ гъогу те-хъагъэхэм ащыщ Денис Герасимовыр. Мы кӀалэм ищылӀныгъэ пытӀэу кыулыкӀушӀэныр зэрэ-хэтыр, гражданскӀэ пшӀэ-дӀкыжъэу илӀр гъэзетӀу «Адыгэ макъэм» кыфилотагъ.

Ар АрхангельскӀэ хӀкум ит кӀалӀу СеверодвинскӀэм кы-

щыхъугъ ыкӀи щӀплӀгъ. Ыныб-жыкӀэ кытефӀэр дзэ кыулыкӀур зеухым, флотым кыулыкӀур щихынуэ кӀуагъэ. ПсычӀлӀгъ флотым илӀэс 12-рӀ хэтыгъ. НӀужым базӀэр зӀрӀпсаоу Кам-чаткӀэ щӀагъӀпси, ащ кӀожынхӀэ фае хъугъэ. Ау ишъхӀэгъусэ сабийхэр (нӀбгыри 4 зӀдаплӀ) изакъоу ащ щылыгъынхэр кыин кыызӀрӀфӀхъушӀтхэм фӀшӀ флотым кыыхӀкыжыгъ. НадеждӀэ Адыгеим кыщыхъугъ, игупсӀхэр зыдӀщылӀхэм кӀӀкӀожынхӀу

хъугъэ. Денис флотым кызы-хӀкыжыгъэм мзӀи 4 нахъ темышӀӀу я 227-рӀ МыекӀопӀэ артиллерийскӀэ бригадӀэм хӀхъагъ. ИлӀэсиплӀэ кыулыкӀур щихыгъ, 2021-рӀ илӀэсым тыгъӀгъазӀэм пенсиӀм кӀуагъэ.

ДзӀэм кызыхӀкыжыгъэм бӀэ темышӀлагъэу хӀушъ-хъафыкыгъ дзэ операциер рагъӀжъагъ ыкӀи кыулыкӀур кыидӀзыхыгъэхэр ащ ащӀагъэх. Денис ыгукӀэ мырӀхъатӀу «Волонтерская рота Боевого

Братства» зыфилорӀэм хӀхъагъ, шӀушӀлӀн лӀфӀтхъабзӀхэм чанӀэ ахӀлажъэу ыублагъ. ИлӀэсым кыкӀлоцӀ анахъ чыплӀэ плӀыр-стырхэм ащылӀэ дзӀкӀулыкӀу-шӀлӀхэм шӀушӀлӀ лӀпылӀгъур афи-щагъ.

— ЗапорожскӀэ, ДонецкӀэ, Херсон лӀэныкӀохэм бӀэрӀ сащылагъ, — кыӀуатӀэ Денис. — ЩыхъурӀ-щышӀлӀрӀэр зӀкӀэ синӀрылӀгъугъ. Синыбджэгъу-хэм, синӀлуасӀхэм азыныкӀор хӀушъхъафыкыгъ дзэ опе-рациӀм щылӀх, арышъ, сӀэ зышӀрӀхъат чыплӀэм сыщылӀным сезӀгъырӀп, тиӀхэм сагоуцӀошӀт. Ахэм зы сатырӀэ садыхӀэтым сырӀэгъушхӀ ыкӀи сыгукӀи, сшъхъ-кӀи сыфӀхъазыр. Ащ даклоу сиу-нагъо, сигупсӀхэм ящылӀныгъэ, ярӀхъатныгъэ, ти ХӀгъӀэгъу ищынӀ-гъончъагъэ кӀӀэсыхъумӀнхэр сипшӀӀэрӀлӀгъу сӀлӀытӀ.

Денис Урысые гвардиӀм и ГӀӀлорышӀлӀпӀӀу АР-м щылӀм зӀзӀгъыныгъэм дыкӀлӀтхӀагъ. Ахэм яподразделениӀхэм ахӀтӀу ар Юныгъом и 13-м гъогу те-хъагъ.

ДзӀкӀулыкӀушӀлӀм теубытӀгъэ пытӀэ хӀлӀӀу ышӀыгъэ лӀӀбӀкӀуӀм ишъхӀэгъусӀэ дыригъӀштагъ.

— Денис ыгукӀи ыпсӀкӀи дзӀ лӀфыр икӀас, унӀм пфисышӀтӀп. КыызгурӀӀо ыкӀи десӀгъаштӀэ ышӀыгъэ лӀӀбӀкӀуӀм. ШыпкӀэ, унӀм исӀу тикӀалӀхэр зӀдӀтпӀун-хэм сыфӀмыеу щытӀп. Ау ежъ гупсӀфырӀп, иныбджэгъухэм кыин альӀгъоу, ахэм адыримы-гъаштӀу, акъомыуцӀоу рӀхъатӀу щысыныр фӀлӀӀкышӀтӀп, — елӀ НадеждӀэ.

ЗӀшъхӀэгъусӀхэм нӀбгыриплӀ зӀдаплӀ. ПшӀӀӀгъэ анахъыжыӀм илӀэс 16, ащ кыкӀлӀыкӀлорӀэм илӀэс 15 аныбжъ, гурыт кӀалӀэр апӀрӀэ классым ихъагъ, анахъыкӀэ пшӀӀӀгъӀжыӀер илӀӀэсӀщ хъушӀт. ЯкӀлӀӀцыкӀлӀхэр спортым пышӀа-гъӀхӀу, яхӀгъӀэгъу шӀу альӀгъоу зӀраплӀушӀтхэм аналӀэ тет.

— СикӀалӀэ дзӀ лӀфыр кыыхы-хынуэ зӀрилорӀэм сегъӀэгъушӀо, — кыӀуатӀэ Денис. — Ау джыри ар цыкӀлӀу, кӀӀӀлӀгъуае зӀрӀхъушӀ-тыр. ТӀэ зӀрӀтфӀлӀӀкӀӀу тпӀушӀ-тых, едгъӀджӀщтых, сьд фӀдӀрӀэ егъӀжӀаплӀӀкӀи такъоуцӀошӀт, тӀаделӀшӀт.

Урысые дзӀкӀолӀхэм ясатырӀэ хӀуцӀоныбӀэ ичӀыгогъухэм джыри кыызӀрахӀкышӀтым кӀӀлӀэ ныбжыкӀлӀм ичыхъэ телъ. Ахэм закъыфигъазӀзӀэ, япсауныгъэ зӀрӀр езыхышӀтыр щӀагъӀзыенӀу, нахъыжъхэм шъхъӀӀафӀэ афашӀынуэ, я ХӀгъӀэгъу шӀу альӀгъ-гъунӀу ыкӀи кӀаухъумӀным сы-дигъуи фӀхъазырынхӀу кыаджагъ.

Шъугу кӀӀдгъӀкыжыӀын, дзӀ-кыулыкӀушӀлӀм илӀошӀлӀн зӀри-фӀшъуашӀу ахъӀӀэ кыкӀлӀӀкӀо. ЗӀзӀгъыныгъэм зӀрӀкӀлӀтхӀэрӀм пае зӀтыгъо федералӀнӀэ ахъӀӀу сомӀэ мини 195-рӀ ыкӀи шъолъыр зӀтыгъо ахъӀӀу мин 200 кыыфӀатӀлупщы. МазӀэ кӀӀӀс лӀжӀапкӀлӀр сомӀэ мин 205-рӀ, водителӀым — сомӀэ мин 211-м, отделениӀм икомандир — мин 232-м кыӀежъӀэ. КыулыкӀуӀм щӀашырӀэ гӀӀхъагъэхэр кыды-халпытӀх.

ИШЪЫНӀЭ Сусан.

МӀкӀумӀш хъызмӀэтыр

Гъомылапхъэ хӀэшӀыкӀыгъэным фӀхъазыр

Адыгеим ичӀыгулӀжъхэм бжыхъӀэ лӀжыгъэ гектар 109801-м ехъу мыгъэ лӀуахыжыгъ.

Ащ щыщӀу 90300-р коцым рагъӀубытыгъагъ, хъӀэр гектар 9153,6-рӀ хъушӀтыгъ, 10207-м чылапхъэ ашӀышӀт рапсыр ты-рапхъӀгъагъ. КоцӀу ыкӀи хъӀу кыаугъоижыгъӀэр тонн мин 434,1-рӀ мӀхъу, рапсым тонн мин 23,6-рӀ кыырахыгъ.

Гъатхэр, кыкӀлӀыкӀлогъӀэ апӀрӀэ гъӀмӀфӀэ мазӀэр оелагъӀх. Ащ лӀжыгъӀу кыырахышӀтымкӀэ иягъэ кӀӀкӀуагъ. Коц гектарым, гуры-тымкӀэ лытагъӀу, центнер 43,5-рӀ кыкыгъ, хъӀэм центнер 44,3-рӀ, рапсым 23,5-рӀ кыырахыгъ.

ЛӀжыгъӀэр зылуахыжыӀм ыуж, зӀрӀхабзӀу, Россельхоз-центрем и АдыгӀэ шъолъыр кыутамӀ ащ изытӀет ыуплӀӀкӀугъ. Ащ ипащӀу Анна Минаковам кыызӀрӀтӀуагъӀэмкӀэ, бжыхъӀэ коцӀу ушӀэтынхэр зӀрашӀылӀа-

гъӀэм ипроцент 63-р гъомыла-пхъэ хӀэшӀыкыгъэным ищыкӀлӀгъэ шапхъӀхэм адештӀэ. Ар клас-схӀэмкӀэ зӀтӀепфыжыӀм, процент 0,05-р ятӀонӀрӀэ классым хӀхъӀэ, коцыцӀэм хӀлӀ щӀӀпсыр (клейко-винӀэр) процент 28,2-рӀ мӀхъу. ЯщӀӀнӀрӀэ классым ишапхъӀхэм адишӀтӀэрӀ процент 21-р ары, ащ щӀӀпсӀу хӀлӀыр процент 23 — 27,9-рӀ, ящӀӀнӀрӀэ классым хахъӀэрӀ процент 42-р ары, клейковинӀэр процент 18 — 22,9-рӀ мӀхъу.

ЛӀжыгъӀу ятфӀӀнӀрӀэ класс зилӀр гъомылапхъэ зыхӀӀпшыкы мыхъушӀтыр ары. Ар нахъы-бӀрӀэмкӀэ былымӀлус ашӀы. Ау-плӀӀкӀугъӀэм ипроцент 37-р ащ фӀд, клейковинӀу хӀлӀыр про-цент 16 нылӀп зӀрӀхъурӀр.

Россельхозцентрем и АдыгӀэ

шъолъыр кыутамӀ ипащӀэ кыы-зӀрӀхыгъӀӀгъӀэмкӀэ, коцӀу ау-плӀӀкӀугъӀэм щӀӀпсӀу хӀлӀыӀм идӀгъугъӀкӀэ уасӀэ фӀӀпшыӀмӀэ, зӀкӀлӀри апӀрӀэ классым хӀхъӀэ. Мы лӀӀэныкӀомкӀэ ятӀонӀрӀэ е ящӀӀнӀрӀэ классхэм ахӀӀлӀытӀэн коц мыгъэ кыахӀкыгъӀп.

— *Зигугъу кӀӀтӀыгъӀэ пстӀӀмӀэ коцыр шап-хъӀхэм адишӀтӀэрӀ гъо-мылӀпхъӀэ дӀгъу хӀпшы-кыным зӀрӀфӀхъазырыр кыаушыхъаты,* — кыы-луагъ Анна Минаковам. — *ШынӀгъӀкӀӀу илӀри, «стекловидность» зы-фӀатӀлорӀэ шапхъӀри зӀрӀ-щытын фаем шӀокы-*

хӀрӀп. Ащ кыыгъӀлӀа-гъорӀр лӀжыгъӀэр икӀоу зӀрагъӀгъушъыгъӀэр, бе-локӀу ищыкӀлагъӀэм фӀдиз зӀрӀхӀлӀыр ары. НӀмы-кӀӀу коцым идӀгъугъӀэ кӀӀзыгъӀлӀӀгъорӀэ шапхъӀхӀри зытетынхӀэ фаем шӀокыхӀрӀп ыкӀи ащыкӀлӀрӀп.

ХъӀу кыаугъоижыгъӀэм щы-щӀу процент 71-р ары ау-плӀӀ-

кӀугъӀэр. ЗӀрагъӀунафыгъӀэмкӀэ, ар зӀрӀщытӀу пӀоми хъунӀу, ящӀӀнӀрӀэ классым хӀхъӀэ. Сыда пӀомӀэ икӀоу зыхӀемыхъогъӀэ цӀэ цыкӀлоу хӀлӀыр шапхъӀхэм ашӀокы, процент 25,7-м зыщы-нӀсыхӀэрӀ ау-плӀӀкӀугъӀэ кӀӀ лӀӀпкӀхэм кыахӀкыгъӀх. Ащ иягъэ кӀӀкӀуагъ. АпӀрӀэ классым хӀӀлӀытӀэн плӀӀкышӀт хъӀэр про-центи 5,5-р ары нылӀп, ятӀонӀрӀэ классым хахъӀэрӀ процент 13, ящӀӀнӀрӀэ процент 81,5-рӀ мӀ-хъу.

ХЪУТ НӀфсӀт.

Лъэпкъ проектхэр

Псэуплэхэм яшлын лъагъэкӀуатэ

АР-м псэолъэшынмкӀэ, транспортымкӀэ, псэуплэ-коммунальнэ ыкӀи гьогу хьызмэтымкӀэ и Министерствэ кызэритыгъэмкӀэ, блэкыгъэ 2022-рэ ильэсым цыфхэм ямылку зэхалхьэзэ фэтэрыбэу зэхэт унэ 20 Адыгеим шагъэуцугъ. ПстэумкӀи квадрат метрэ мин 96,1-м ар еху, фэтэр 2351-рэ ахэм ахэт.

Мы уахтэми ащ фэдэ псэуплэхэм яшлын республикэм шьлагъэкӀуатэ. «Псэуплэр ыкӀи кӀэлэ щыӀакӀэр» зыфиорэ лъэпкъ проектым ипхырышын фытегъэ-псыхьэгъэ шьолыр проектэу «Псэуплэм» кыдыхэлъытагъэу кӀалэу Мыекъуапэ иурамэу Пироговым ыцӀэ зыхьырым фэтэр 288-рэ зыхэт унэ шашы. ПстэумкӀи квадрат метрэ мин 18,5-рэ ар хьуцт.

Унэр «Новое строительство» зыфиорэ псэолъэш хьызмэтшӀапӀэм ригъэжъэгъэ псэуплэ комплексэу «Сердце столицы» зыфиорэм хэхъэ.

ХЪУТ Нэфсэт.

Сурэтыр: АР-м псэолъэшынмкӀэ, транспортымкӀэ, псэуплэ-коммунальнэ ыкӀи гьогу хьызмэтымкӀэ и Министерствэ.

ЮфшӀэнхэм яжъотыпӀ

Лъэпкъ проектэу «ШэпхэшлӀхэм адиштэрэ гьогу шынэгъончӀэхэр» зыфиорэм кыхиубытэу Адыгеим икӀэлэ шхьалэ урамхэр игъэкӀотыгъэу шагъэцӀэкӀажьых.

Егор Сергеев

Урамэу Курганнэм изы лахьэу Шэуджэным ыцӀэ зыхьырым кышыублагъэу Лениным ыцӀэ зыхьырым нэс игъэцӀэкӀажьын джырэ уахтэм аублагъ. Метрэ 1300-рэ фэдиным асфальтыр шагъэкӀажьы, лъэсрыкӀуапӀэхэр ыкӀи машинэ гъэуцӀупӀэхэр зэ-тырагъэпсыхьэх.

Шьугу къэдгъэкӀыжьын, мы лъэпкъ проектым кыдыхэлъы-тагъэу гьогу лахь 11 Мыекъуапэ шагъэцӀэкӀажьыгъ, пӀалъэм ыпӀэу гьогу лахь 4-у километрі 5 зыкӀыхагъэр агъэцӀэкӀажьынэу щыт. 2023-рэ ильэсым ыкӀэ нэс гьогу лахь 70-рэ фэдиэу мы-жъуакӀэ зытӀелхэри агъэкӀажьы-щтых. Республикэм икӀэлэ шхьалэ итеплэ нахьышлӀм ыльэныкӀокӀэ мы юфшӀэнхэм зэрэзыхьокӀырым дакӀоу шынэ-гъончӀэным илофыгъуи фӀо-рышӀэх.

Мыекъопэ район администрациер

Щыфхэм яшӀэжъ егъэшӀэрэу хэлъыщтых

ХэушхьафыкӀыгъэ дзэ операцием хэлэжъэхэзэ, лыхъужьныгъэ зэрахъэзэ фэхыгъэ тичӀыпӀэгъухэу Алексей Самойловым, Дмитрий Муковоз, Роман Тимченкэм мыжъобгъухэр Мыекъопэ районым кӀащыфызӀуахыгъэх. Ахэр зычӀэсыгъэ еджа-пӀэхэу гъэсэныгъэмкӀэ гунчэу N 1-у поселкэу Туль-скэм дэтыр, гъэсэныгъэмкӀэ гунчэу N 3-у поселкэу Первомайскэм дэтыр ары мыжъобгъухэр зыща-гъэуцӀугъэхэр.

Фондэу «Хэгъэгум иухъумахӀохэр» зыфиорэм иреспубликэ кьутамэ кызэритыгъэмкӀэ, хэушхьафыкӀыгъэ дзэ операцием хэлэжъэхэзэ, ядзэ пшӀэрылӀ агъэцӀэкӀэзэ, ахэр лыхъужьэу фэхыгъэх. Зидунай зыхьожьыгъэхэм Урысые Федерацием и Президент и УказкӀэ Лыхъужьныгъэм иорден кӀафагъэшъ-шагъ. Ащ фэдэ кӀэралыгъо тынхэр Алексей Самойловымрэ Дмитрий Муковозрэ янэ-ятэхэм тапӀэкӀэ аратыжыгъагъэх. Мыжъобгъур кызызылӀахыщтым ехуӀлӀэу Мыекъопэ районим ипашӀэу Михаил Марьиным тынхэр Роман Тимченкэм янэ-ятэхэм аритыжыгъыгъ.

Мыжъобгъухэм якызылӀухын тегъэпсыхьэгъэ юфтхьабзэхэм ахэлэжъагъэх фэхыгъэхэм янэ-ятэхэр, ягулсэхэр, фондэу «Хэгъэгум иухъумахӀохэр» зыфиорэм иреспубликэ кьутамэ илофышӀэхэр, Мыекъопэ районим иадминистрациерэ районим инароднэ депутатхэм я Советрэ япашӀэхэр, хэушхьафыкӀыгъэ дзэ операцием иветеранхэм я Ассоциацие и Адыгэ республикэ кьутамэ итхьаматэ, районим идзэ комиссар, гурыт еджапӀэхэм якӀэлэегъаджэхэмрэ якӀэлэеджакӀохэмрэ, кӀэбар жьугъэм иамалхэм ялыкӀохэр.

Юфтхьабзэм хэлэжъагъэхэр зидзэ пшӀэрылӀ зыгъэцӀэкӀэзэ фэхыгъэ лыхъужьхэм зы такыкӀэ афэшъыгъуагъэх, кӀэга-гъэхэр ямыжъобгъухэм акӀларалхьагъэх.

Хьатыгъужьыкье еджапIэм ихьакIэщ

дышэидагъэм ишынрэ идэхагъэрэ алэ кырагъахъэ, егугъухъэе загъасэ.

Нэгъумэ Шорэ игушыIэхэу «Лъэпкъым ихьышъэ умышIэмэ, оредыжхэм ядэлэу» зыфилохэрэр кIэлэцIыкIумэ бэрэ агу

кIагъэкIыжы. Адыгэ усэхэр, хырыхыхъэхэр, гушыIэжхэр, къоджэхъ-къоджэххыхэр къарагъалох, зэхафых, купкIэу яIэр арагъашIэ. Хэутыгъэ зэфэшъхьафхэр, титхэкIо нахьыжхэм

ятхыльхэр агъэфедэх.

— Анахъэу тыналэ зытедгъэтырэр бэр ары, — кытылуагъ Фатимэ. — Бзэ зимылэж лъэпкъыр щылэжыщтэп. Лъэпкъыбэр зэкIэм анахъ Iоф. Адрэ пстэури, адыгэ хабзэхэри зэрахэтхэу, ащ кIешIэкIыгъэх.

Лагеры агу рехы

ЕджапIэм чIэсхэм ащыщхэр Адыгэ къэралыгъо университетым ибазэу «Горная легенда» зыфилохэм зыкышъагъэпсэфынэу ыкIи адыгабзэмрэ, адыгэ хабзэхэмрэ язехъан нахъ куоу зэрагъэшIэнхэм пае агъаглох. Ахэм лагерэу «Адыглендыр» агу зэрэрихырэр, нэлуасэхэр бэу кызырафэхъуэгъэхэр, тхымафэм кыкIоцI адыгабзэкIэ зэрэщыгушылагъэхэр кытфалотагъ.

Фатимэ кызыэрэхигъэщыгъэмкIэ, дэгъоу еджэхэу, ныдэльфыбзэр ашIэу, олимпиадэхэм теклоньгъэхэр къащыдзыхыхэрэ кIэлэеджаглохэр ары лагерым агъаглохэрэр.

— БлэкIыгъэ илъэсым апэрэу лагерым щылагъэхэр «адыгабзэкIэ тыгушыIэщт» алоу, урысыбзэкIэ мыгушыIэнхэу нахьыкIэхэм яушыыхэу, адыгабзэкIэ сэлам къахэу къэкложыгъагъэх. Джы «адыгэ лъэпкъ шэн-хабзэхэр зетхьащтых, тыбзэ дгъэлъэплэщт» ало ыкIи ар агъэцэкIэжы.

Мыгъэ лагерым дгъэкложыгъэхэри гушIохэу къэкложыгъэх. Ахэр зэкIэ я 9 – 11-рэ классхэм ащеджэх, ау нахьыкIэхэри ащ бгъаглохэмэ хъунэу сэ сэлъытэ. Мары я 6-рэ классым исхэу мыгъэ езгъаджэхэрэр апшъэрэ классхэм ягъэпшагъэмэ, нахъ дэгъоу къэгъушыIэх.

ХьалъэкIо Савдин лагерым къэклолэгъэ нэгъырэ 60-р адыгабзэкIэ зэрэгъушыIэщтыгъэхэр ыгу рихыгъ. Нэлуасэхэр бэу кышIыгъэх. Мэрзэкъэнэ Расул тхымафэу лагерым кышъагъэклауагъэр зы мафэ фэдэу кышIошыгъ. ЧIыплэу зыдэщылагъэхэр зэрэдахэхэр кыыхыгъэщыгъ. Пчыхъэрэ адыгэ джэгухэр зэрафашIыщтыгъэхэр бэмэ агу къэ-кIыжыгъ. Цэи Камилэ дышъэидэным ишъэфхэр кыгурылуагъэхэу ылытагъ, зыкышъагъэсагъ. Абрэдж Имфирэ адыгэ плуаблэ зэрашIырэм шIогъэшIэгъонэу еплъыгъ. Шынынэхэу Аскэр кыльгъэгъуэ пстэум апкI кыкIыкIэ Адыгэ къэралыгъо университетым чIэхъанэу тыриубытагъ. Лагеры зэхэзыщагъэхэм, Iоф къадзыхылагъэхэм, шIэныгъаглохэр языгъэгъотыгъэхэм зэрафэрэзэхэр къалуагъ. ХьамырзэкIо Нуриет Аслъан ыпхъум, университетым адыгэ филологиэмрэ культурэмрэкIэ ифакультет ипачэ, «тхыауегъэпсэушхо» зэрэралорэр кыыхыгъэщыгъ.

ШЪАУКЪО Аслъангуаш.

«Синдикэр» - адыгэ къашъом итамыгъ

Адыгэ къашъомкIэ художественнэ купэу «Синдикэр» зызэхашагъэр непэ илъэс 15 мэхъу.

Юныгъом и 15-м, 2008-рэ илъэсым АР-м изаслуженнэ артистэу, Чэчэн Республикэм искусствэхэмкIэ изаслуженнэ IофышIэшхоу Едыдж Викториерэ ащ ишъхъэгъусэу Хьабэхъу Зэчэрыерэ зэхашэгъэ къэшъокIо купым артистэу нэгъырых хэтыгъ. Адыгеим имызакъоу, Темыр Кавказыр зэрэпсаоу пштэмэ, «Синдикэр» апэрэ унэе профессиональнэ къэшъокIо купэу хъугъэ.

Художественнэ пачэу Едыдж Викторие пшъэрылъ шъхьалэу зыфигъэуцужыщтыгъэр «Кавказ модерн» зыфилохэ шапхэм диштэу хореографическэ композициехэр гъэуцугъэнхэр арыгъэ. Ащ къэклоу шъуашэхэри зэблихъуштыгъэх, ежъ ышъхъэ кыхъэрэ эскизхэмкIэ ахэр аригъэдыштыгъэх. Ансамблэм Iоф щашIэнэу кырагъэблэгъэгъэ къэшъуаглохэм, музыкантхэм пшъэрылъэу къафагъэуцугъэр лъэшэу агу рихыгъ ыкIи агу етыгъэу IофшIэным аублагъ. Ащ ишлуагъэкIэ «Синдикэр» псынIкIэу зэкIэми зэлъашлагъ ыкIи къэралыгъо къэшъокIо ыкIи оредыIо куп инхэу «Кубанский казачий хор», «Ставрополье», «Налмэс» зыфалохэрэм сценэм къадытехъэу ыублагъ. А уахътэм къэшъо композицие хьалэмэтхэу «Испаниер», «Кавказ техно», «Триптих – къафа» Викторие егъэуцух. Испанием щыцIэрыIо къашъоу «фламенко» адыгэ «лъэлэ-рышор» игъусэу, къафэм балетым иэлементхэр хэтэу «Синдикэм» сценэм кышъешIых. Цыфхэр зэсэгъэхэ кавказ, адыгэ къашъохэм афэмыдэу, ямышIыкIэу, культурэ зэфэшъхьафхэр гъэшIэгъонэу зыщызэолIэрэ композициехэр сценэм кышъышIэтыгъэх. «Мыр адыгэ къашъоп» зылуагъэхэри къахэкIыгъэх, ау мафэ жьоркъым кыльырэ жьы кореным фэдэу Викторие ыгъэуцугъэ композициехэр хъугъэх.

«Тэрэзэу узэряджэн фаер ахэм — хореографическэ композицие. Мыщ бэ

щызэхэхьагъэу хъугъэр. Лъэпкъ зэфэшъхьафхэм ямэкъамэхэр, якъашъохэм яэлементхэр, яшъуашэхэм ятхыпхъэхэр. А уахътэм Iоф зэрэтшлагъэм тыкыгъэбаигъ. Нахъ тыфэзэщыгъэу адыгэ къэшъо шъыпкъэм, ащ ылыапсэ кызыщегъэрэм кыфедгъэзэжыгъ», — щыхыгъэунэфыкIыгъ Едыдж Викторие гушыIэгъоу кыддишIыгъэм.

2012-рэ илъэс. Мыекъопэ къэлэ администратием культурэмкIэ игъэлорышIапIэ ипачэу Цэи Розэ Едыдж Викторие кырегъэблагъэ ыкIи творческэ объединениеу «Ошъадэм» ихудожественнэ пачэ илэнатIэ кыфегъэшъуашэ. «Ошъадэм» ипшъэрылъ шъхьалэу кыгъэнафэрэр адыгэ мэкъамэм, оред къэлоном, къэшъокIэ шыкIэхэм якъызэтегъэнэн, адыгэ къашъохэм ягъэуцун. «Синдикэм» хэт къэшъуаглохэм яIофшIэн художественнэ пачэм къэгъэзэпIэ фешIы, ежъыри ижъырэ шъуашэу музейхэм ачIэлъхэм, хьытыум кырагъэхэрэ видео зэфэшъхьафхэм алъэплъэ, лъэпкъым ие шъыпкъэу зыIуIкIэрэ пстэури ешыпы, еугъои, къэшъуаглохэр ыгъэуцунэу регъажэ.

«Сипшъэшъэ къэшъуаглохэм ренэу ясэлэ: «Шъукъашъо зыхъукIэ щхыпэ шъабэр шъунэгумэ акIэжъугъэлъ. Шъунэгу зэхэгъэхьагъэу, чыIэрымэр кышъуупихэу щымытэу, шъугукIи шъушъхьэкIи шъузэрэрэхъатыр, шъузэрэзэдиштэрэр, шъузэрэзэкIужьыр, шъуицыхъэ зэрэзытэлыжъыр кышъухэщын фае. «Лик Мадонны» зыфалорэм фэдэу, нэгъуихыгъэ фэбагъэр анэ кIэлъэу къэгъэшъонхэм сыпыл», — Викторие ишъыпкъэу къэшъуаглохэм иобраз зэрэдэлажъэрэр гъэнэфагъэ.

«Ислъамый», «Щэцэн», «ЗэфакIу», «Убых къашъор» кызыэкIэлъыкIохэу «Синдикэм» къэшъо хьалэмэтхэр пчэгум кырихьагъэх. Къашъо пэпч театральнэ къэгъэлъэгъоном фэдэу, сюжет илэу, къэшъокIо шъхьалэхэр хэтэу, шэн-хабзэ-

хэр кышъыгъэлъэгъуагъэу, зэ плъэгъумэ гум хапкIэхэу, пшымыгъупшэжъыхэу хъугъэх.

Джащ фэдэу «Убых къашъор» ыгъэуцуным ыпэкIэ Викторие хьытыум щызэхыхыгъэ тхыдэу убыхыбзэкIэ лыжыым кылуатэщтыгъэм ыгъэуцущт къашъом исурэт нэм кыкIыгъэуцугъэ. «Сэтэнэй» ылозэ нарт пшыналъэхэм ащыщ энэгъуагъо ащ кылуатэщтыгъэкIэ. БлэкIыгъэ зэманхэм ащ сахишагъ, пэсэрэ адыгэхэр сынэ кыкIыгъэуцугъэх. Адыгэ пшына цыкIухэр алыгъэу адыгэ пшъэшъэ пшынаохэр пчэгум кырагъахъэхэти, кызыэрэрагъашIэщтыгъэхэм фэдэу, сэри фэдэ пычыгъо къашъом хэгъэхъанэу сыгу къэкIыгъ. Ау тэ типшынаоу Шэуджэн Лианэ ипшына иныти, ащ ычIыпIэ шыкIэпшынаоу Шан Лыбзыу пчэгум кызыгъэхьагъ. ИшыкIэпшына ылыгъэу, ащ кыригъагъозэ къэшъонэу регъажэ.

«Убых къашъор» гум кынэрэмэ ащыщ ары зыкIэхъугъэри. ЗэкIэ къашъохэм зы купкI горэ ахэлъэу Викторие егъэуцух. Илъэс 15-м тикъэралыгъо ишъолъыр зэфэшъхьафхэм ямызакъоу,

IэкIыб къэралыгъоухэми «Синдикэм» закышъыгъэлъэгъонэу хъугъэ. Испаниер, Польшэр, Тыркуер, Зэхэт Араб Эмиратхэр «Синдикэр» зыщышIэтыгъэхэм ащыщ.

«НыбжыкIэхэр кызыхэмыхъэрэ къэшъокIо купым неущырэ мафэ илэп, — хегъэунэфыкIы Едыдж Викторие. — Арышъ, кIэлэцIыкIухэр тэштэх, тэгъасэх. ИскусствэхэмкIэ колледжэу Тхыабысымэ Умарэ ыцIэ зыхъырэм ихореографическэ отделение кызыухырэ ныбжыкIэхэри тэштэх. Непэрэ мафэм «Синдикэм» къэшъокIо 18 хэт. Лъэпкъ къашъор кызыэрэзэтедгъэнэщтым, ишапхъэхэр тымыукоу кызыэрэдгъэлъэгъоштым, тикультурэ, тишэн-хабзэхэр зэрэдгъэбаиштхэм тыгу етыгъэу тыпыл».

Пчыхъашъхъэ «Синдикэм» имэфэкI Къэралыгъо филармонием щыкIошт. Адыгэ къашъор зыкIасэхэм ащ гуахъо хагъотэщт. МэфэкIыр хэзыгъэунэфыкIырэ купыр программэ хьалэмэткIэ цыфхэм къятэщт.

ТЭУ Замир.

Сурэтыр : «Синдикэм» ихъарзынэщ.

Адыгэ Республикэм и Закон

Адыгэ Республикэм и Законэу «Социальнэ-культурэ, коммунальнэ мэханэ зилэ псэуальэхэм ягэпсын, инвестиционнэ проектышхохэм ягэцэклэн пае аукцион хэмытэу чыгу лахьхэр бэджэндэу ятыгэнхэмклэ шапхэхэм яхьыллаг» зыфилорэм ия 3-рэ статья зэхьоклыныгэхэр фэшлыгэнхэм фэгъэхьыг

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм 2023-рэ ильэсым Ионыггом и 8-м ыштагъ

А 1-рэ статья. Адыгэ Республикэм и Законэу «Социальнэ-культурэ, коммунальнэ мэханэ зилэ псэуальэхэм ягэпсын, инвестиционнэ проектышхохэм ягэцэклэн пае аукцион хэмытэу чыгу лахьхэр бэджэндэу ятыгэнхэмклэ шапхэхэм яхьыллаг» зыфилорэм ия 3-рэ статья зэхьоклыныгэхэр фэшлыгэнхэм фэгъэхьыг

Адыгэ Республикэм и Законэу 2015-рэ ильэсым шышхьэу и 6-м аштагъэу N 454-р зытэтэу «Социальнэ-культурэ, коммунальнэ мэханэ зилэ псэуальэхэм ягэпсын, инвестиционнэ проектышхохэм

ягэцэклэн пае аукцион хэмытэу чыгу лахьхэр бэджэндэу ятыгэнхэмклэ шапхэхэм яхьыллаг» зыфилорэм (Адыгэ Республикэм ихэбзэгъэуцугъэ зэхьогъ-ягэхэр, 2015, N 8; 2016, N 8; 2017, N 12; 2019, N 6; 2021, N 3; 2022, N 12; 2023, N 6) ия 3-рэ статья мыщ фэдэ зэхьоклыныгэхэр фэшлыгэнхэм:

1) а 1-рэ пунктэр мыщ тетэу къэтыгэнэу:

«1) сомэ миллиони 100-м еху зытефэшт проектым игъэцэклэн пае сомэ миллион 50-м къышчымыклэу мылькы къызэрэхагъэкыштыр документхэм къащы-

гъэшыпкъэжыгъэ зыхьуклэ, а проектым ишлуагъэклэ лофшлэлэ чыплэклэ 30-м нахь мымаклэу зэхэцэн альэкыштымэ;»

2) я 4-рэ пунктэр хэгъэхьогъэнэу ыкли ар мыщ тетэу къэтыгэнэу:

«4) 2007-рэ ильэсым бэдзэогъум и 24-м аштэгъэ Федеральнэ законэу N 209-р зытэтэу «Предпринимательствэ цыклымрэ гурытымрэ Урысые Федерацием зыцъагъэушомбгъуэгъэным ехьыллаг» зыфилорэм диштэу индустриальнэ (промышленнэ) паркыр гъэпсыгъэныр, гъэфедэгъэныр е хэхьоныгъэ егъэшлыгъэныр, индустриальнэ (промышленнэ)

паркыр агъэфедэ зыхьуклэ, предпринимательствэ цыклымрэ гурытымрэ апылхэм лэпылэгъу ягъэгъотыгъэныр проектым къыделъытэ.»

Я 2-рэ статья. Мы Законом кӀуачӀэ илэ зыхьурэр

Официальнэу къызыхаутырэ мафэм щегъэжыагъэу мы Законом кӀуачӀэ илэ мэхьу.

Адыгэ Республикэм и Лышхьэу КЪУМПИЛ Мурат

къ. Мыекъуапэ, Ионыггом и 8, 2023-рэ ильэс N 246

Адыгэ Республикэм Иофшлэнымрэ социальнэ хэхьоныгъэмрэкӀэ и Министерствэ иунашъу

Адыгэ Республикэм Иофшлэнымрэ социальнэ хэхьоныгъэмрэкӀэ и Министерствэ ипшъэрыльхэр ыгъэцакӀэхэ зыхьуклэ къольхэ тын-ыхьыным епхыгъэ мыхьомышлагъэхэу зэрэхахьан альэкыштыхэм ягъэунэфын зэрэзэхэщэрэ шлыкӀэм фэгъэхьыг

Федеральнэ законэу N 273-р зытэтэу «Къольхэ тын-ыхьыным пэуцъжыгъэным ехьыллаг» зыфилоу 2008-рэ ильэсым тыгъэгъазэм и 25-м къыдэкӀыгъэм, Адыгэ Республикэм и Лышхьэу иунашъоу N 68-р зытэтэу «Адыгэ Республикэм икъэралыгъо ыкли муниципальнэ фэныкьоныгъэхэм апае товархэр къащэфыхэ, Иофшлэнхэр агъэцакӀэхэ, фэлофашлэхэр зэшлуахыгъэ зыхьуклэ къольхэ тын-ыхьыным епхыгъэ мыхьомышлагъэхэр зэрэмыхьанхэмклэ Иофшлэныгъэ зэу-улэхэм яхьыллаг» зыфилоу 2023-рэ

ильэсым мэлъыфэгъум и 7-м къыдэкӀыгъэм атегъэпсыхьагъэу **унашъо сэшлы:**

1. Адыгэ Республикэм Иофшлэнымрэ социальнэ хэхьоныгъэмрэкӀэ и Министерствэ ипшъэрыльхэр ыгъэцакӀэхэ зэхьоклыныгъэхэр мыхьомышлагъэ горэ къызыхыгъэщыкӀэ зэрэзеклошт шлыкӀэр мы унашъом игъус.

2. Ащ фэдэ хэбзэуконыгъэхэр къэмыхьунхэм епхыгъэ Иофшлэныр зэшлу-хынэу отделым Иофшлэнымклэ испециалист-эксперт шхьалэ фэгъэзэгъэнэу.

3. 2023-рэ ильэсым Ионыггом и 1-м

нэс а Иофшлэныр зэшлэуштыт эксперт шхьалэм план гъэнэфагъэ зэхигъэуцонэу.

4. Къэбар-правовой отделым:
— Министерствэм лут къэралыгъо граждан къулыкъушлэхэр мы унашъом щыгъэгъозэгъэнхэу;

— Адыгэ Республикэм икъэралыгъо хабзэ игъэцэкӀэкӀо къулыкъушлэхэм яофициальнэ интернет-сайт мы унашъор къыригъэхьанэу;

— гъэзетхэу «Советскэ Адыгеимрэ» «Адыгэ макъэмрэ», джащ фэдэу мазэм зэ къыдэкӀырэ тхыгъэу «Адыгэ Респуб-

ликэм ихэбзэгъэуцугъэ зэхьогъагъэхэр» зыфилохэрэм къыхаутыным пае алэкигъэхьанэу.

5. Унашъом игъэцэкӀэн зэрэкӀорэм иуплэкӀун сэ сшхьэкӀэ зыфэсэгъазэ.

6. Официальнэу къызыхаутырэ мафэм къышчыублагъэу мы унашъом кӀуачӀэ илэ мэхьу.

Министрэу МЫРЗЭ Джанбэц

къ. Мыекъуапэ, Ионыггом и 1, 2023-рэ ильэс N 243

Роскадастрэм къеты

Хэукьоныгъэхэр агъэтэрэзыжыгъэх

Кадастрэ Иофшлэнхэм хэукьоныгъэу ахэхьухьагъэхэр амыгъэкощырэ мылькум и ЗыкӀ къэралыгъо реестрэ къыхэгъэщыгъэнхэр ыкли гъэтэрэзыжыгъэнхэр пшъэрыль шхьалэу «Национальная система пространственных данных» зыфилорэ федеральнэ программэм къыдыхэлъытагъэхэм ащыщ. Ащ епхыгъэу 2023-рэ ильэсым агъэнэфэгъагъэр пӀалъэхэр къэмысызэ зэшлэхыгъэ хьугъэ.

— Шылэ мазэм къышчыублагъэу шышхьэу нэс пштэмэ, шьолъыр Росреестрэм ыкли Роскадастрэм яспециалистхэм ащ фэдэ хэукьоныгъэ мини 2,9-рэ агъэтэрэзыжыгъэ. Ащ пае зимылькы щызыгъэтхыгъэхэм ахьэ атыгъэп, нэмыкӀ зэрари ашыгъэп, — **къылуагъ Росреестрэм ишъолъыр ГъэлорышлэпӀэ ипащэ игуадзэу ЕмыкӀ Марыет.**

Кадастрэ Иофшлэнхэр зэшлэуштыгъэхэм чыгу гъунапкъэхэм ягъэнэфэн, ащ итехническэ план игъэпсын хэукьоныгъэу ахашлыхьагъэхэр, нэмыкӀ къулыкъушлэхэм Росреестрэм къагъэхьыгъэ тхыльхэм мытэрэзэу арытхагъэ хьугъэхэр ары реестрэ хэукьоныгъэкӀэ алъытэхэрэр.

— Амыгъэкощырэ мылькум и ЗыкӀ къэралыгъо реестрэ хэукьоныгъэхэр къыхэгъэщыгъэхэу, зэрэщытын фаем тетэу тхыжыгъэнхэр лъэныкӀо шхьалэу Росреестрэм Иофшлэн хэтхэм ащыщ. «Национальная система пространственных данных» зыфилорэ федеральнэ программэми ар къышчыдэлъытагъ, — **къылуагъ Роскадастрэм АР-мклэ и ГъэлорышлэпӀэ ипащэу ХьокӀо Аюбэ.**

Отчетым ипроект зэрагъэкӀэжыгъэм фэгъэхьыгъэ мэкъэгъэу

Кадастрэ уасэм игъэнэфэнклэ щыклагъэу альэгъуэгъэхэр зэрыт тхыгъэхэм ахалпы, Адыгэ Республикэм икъэралыгъо бюджет учреждениеу «Къэралыгъо кадастрэ уасэмклэ Адыгэ республикэ гупчэм» (ыужклэ учреждениеу тӀозэ дгъэкӀошт) псэуальэхэм, унэхэм, псэолъэ ныкьошлэхэм, машинэ гъэуцуплэхэм якъэралыгъо кадастрэ уасэ игъэнэфэн клэухэу фэхьугъэхэм яхьыллэгъэ отчетым ипроект икӀэрыклэу зэхигъэуцугагъ, ащ номерэу тетыр 01-ГКО-2023-ОКС.

Отчетым ипроектэу агъэкӀэжыгъэм нэлуасэ зыщыфэшъушын шьулъэкышты:

— *Росреестрэм официальной сайтэу къэбар-телекоммуникационнэ хьытыоу «Интернетым» щырилэм:* <https://rosreestr.ru> зыфилорэм;

— *учреждением официальной сайтэу къэбар-телекоммуникационнэ хьытыоу «Интернетым» щырилэм:* <https://gko-adyg.ru> зыфилорэм.

Отчетым ипроектэу агъэкӀэжыгъэм 2023-рэ ильэсым Ионыггом и 15-м нэс нэлуасэ зыфашлын фае.

Отчетым ипроектэу агъэкӀэжыгъэм щыклагъэу фальэгъухэрэр зэрыт тхыгъэхэр

2023-рэ ильэсым Ионыггом и 15-м нэс алэклагъэхьанхэ фае.

Отчетым ипроект щыклагъэу фальэгъухэрэр зэрыт тхыгъэр ашхьэкӀэ учреждением рахьыллэн, почтэкӀэ е къэбар-телекоммуникационнэ хьытыухэмклэ, Интернетри ахэм зэрэхэтэу, алэклагъэхьан альэкышты.

Отчетым ипроект дагъоу фальэгъухэрэм анэмыкӀэу ащ итынхэ фае:

1) *физическэ лицэм ыльэкъуа-цӀэ, ыцӀэ, ятацӀэ, юридическэ лицэр зыфэдэр, отчетым ипроект дагъоу фальэгъухэрэр зэрыт тхыгъэр къалэкӀэзыгъэхьагъэм итефон номер, иэлектрон почтэ иадрес;*

2) *амыгъэкощырэ мылькум икадастрэ номер (кадастрэ уасэм игъэнэфэнклэ дагъор амыгъэкощырэ мылькы горэм фэгъэхьыгъэ зыхьукӀэ);*

3) *отчетым ипроект инэкӀубгъохэу (иразделхэу) дагъо зыфальэгъухэрэм яномер.*

Отчетым ипроектэу щыклагъэ зыфальэгъурэм рагъэгъусэнхэ альэкышты кадастрэ уасэр агъэнафэ зэхьум хэукьоныгъэ зэрашлыгъэр къызыщыгъэшъыпкъэжыгъэ документхэр, амыгъэкощырэ мылькум ехьыллэгъэ къэбархэр зэрыт нэмыкӀ документхэу кадастрэ уасэр агъэ-

нафэ зэхьум къыдамылътатагъэхэр.

Отчетым ипроект фальэгъурэ дагъохэу 2016-рэ ильэсым бэдзэогъум и 3-м аштэгъэ Федеральнэ законэу N 237-р зытэтэу «Къэралыгъо кадастрэ уасэм игъэнэфэн ехьыллаг» зыфило-рэм къышчыдэлъытэгъэ шапхэхэм адимыштэхэрэм ахалплъэхэрэп.

Адыгэ Республикэм икъэралыгъо бюджет учреждениеу «Къэралыгъо кадастрэ уасэмклэ Адыгэ республикэ гупчэм» юридическэ адрес: **385020, Адыгэ Республик, къ. Мыекъуапэ, ур. Пролетарскэр, 304;**

* тел.: 8(8772)57-97-27;

* e-mail: adyg.gko@mail.ru;

* **официальнэ сайтэу «Интернетым» щырилэр:** <https://gko-adyg.ru>.

Иоф зэришлэрэр:

блыпэ — мэфэку: сыхь. 9-м къышегъэжыагъэу 6-м нэс;

бэрэскъашу: сыхь. 9-м къышегъэжыагъэу 5-м нэс;

зэпыгъо уахьтэр: сыхь. 1-м къышегъэжыагъэу 1.48-м нэс; шэмбэтымрэ тхьаумафэмрэ зыгъэпсэфыгъо мафэх.

Отчетым ипроект щыклагъэу фальэгъухэрэр учреждением иофициальнэ сайт рагъэхьащтых.

Анахь дэгъухэм ащыщых

Мы мафэхэм Мыекъопэ къэралыгъо технологическэ университетым гэсэныгъэ программкэу «Обучение служением» зыфиорэр къыщызэ-луахыгъ. УрысыемкӀэ мы шыкӀэр зыгъэфедэрэ пилотнэ университетхэм мы апшӀэрэ еджапӀэр ахэхьагъ.

Урысыем и Президентэу Владимир Путиным ипшӀэрылӀкӀэ мы курсыр УФ-м шӀэныгъэмкӀэ и Министерствэ, волонтерскэ гупчэм и Ассоциацие ыкӀи экономикэмкӀэ АпшӀэрэ еджапӀэм зэхагъуцуагъ.

«Обучение служением» зыфиорэм къыдхэлъытагъэу ныбжьыкӀэхэм теоретическэ гэсэныгъэ ыкӀи социальнэ мэхъанэ зилӀэ практическэ лӀфтхьабзэхэр афызэхэщӀых. Общественнэ проектхэм зэрэзэхэщӀэхэрэм яшӀуагъэкӀэ ныбжьыкӀэхэм лӀфтхьабзэхэр амап аӀэкӀэлъы хьушт, шӀушӀэ фондхэм, къэралыгъо ыкӀи муниципальнэ хабзэм, социальнэ предпринимательхэм лӀф адашӀэн алъэкӀышт.

Программэу «Обучение служением» зыфиорэм ишӀуагъэкӀэ ныбжьыкӀэхэм лъэныкъо зэфӀшхьафхэмкӀэ шӀэныгъэ арагъэгъотышт, цыфыгъэ ахэлъэу, япшӀэдэкӀыж къагурылоу, гумэкӀыгъохэр зэшӀуахышӀухуэ, хэкӀыпӀэ къагъотышӀоу ыкӀи

яшӀэныгъэхэр агъэфедэжышӀухуэ агъэсэщӀых.

Программэм икызыэлъухын хэлэжыагъэх АР-м лӀфтхьабзэхэр социальнэ хэхъоныгъэмрэкӀэ иминистрэу Мырзэ Джанбэч, АР-м гэсэныгъэмрэ шӀэныгъэмрэкӀэ иминистрэу игуадзэу Артем Журавель, муниципальнэ гэпсыкӀэ зилӀэ «Къалэу Мыекъуапэ» ипашӀэу Геннадий Митрофановыр, АР-м и Къэралыгъо Совет — Хасэм икомитет ипашӀэу Шәуджэн Тембот, нэмыкӀхэри.

Кызыэрэугоигъэхэм шӀуфӀс къарихыгъ Мыекъопэ къэралыгъо технологическэ университетым иректорэу КъуижӀэ Саидэ.

— *ТианшӀэрэ еджапӀэ илъэс 30 зыхьурэ илъэсым пилотнэ проектэу «Обучение служением» зыфиорэр зыгъэцӀкӀэрэ апишӀэрэ еджэпӀи 100-мэ зэрахъагъэр сидуанэу къыхэсэгъэщӀы. Гурым*

сэнахьат зыщызэрагъэгъотырэ ыкӀи апишӀэрэ еджапӀэу республикэм итхэм и модулыр зэрагъэфедэщӀым сицыхьэ тель. ТиеджапӀэ игъэсэныгъэ программэ къыдхэлъытагъэу социальнэ мэхъанэ зилӀэ проектхэр илъэсипшӀ хьугъэ зыдгъэфедэхэрэр. Джы лӀфтхьабзэхэм студентхэр ахагъэлэжы-щӀых, — къылуагъ ащ.

Мыекъопэ къэлэ администрацие ипашӀэу Геннадий Митрофановыр джаш фэдэу лӀфтхьабзэм къекӀоплагъэхэм закыфигъэзагъ. Проектым ишӀуагъэкӀэ ныбжьыкӀэхэр Мыекъуапэ щы-хьурэ щышӀэхэрэм нахь ахэщӀагъэхэр зэрэхуштхэр къыхигъэщӀыгъ.

— *ШушӀэным фэгъэхьыгъэ лӀфтыгъохэр гэсэныгъэм хэгъэхьэгъэныр зигъо къэсыгъэ лӀфтыгъоу сэлъытэ, ныбжьыкӀэхэр*

волонтерскэ лӀфтхьабзэхэм нахь апыщӀагъэ хьу-щӀых, ежӀ ашӀхьэ нэмыкӀэу обществэм и егунысэщӀых. Гъэсэныгъэ программэхэм студентхэр зэрахэлэжыщӀхэм ишӀуагъэкӀэ мы лъэныкъомкӀэ опы-аӀэкӀэлъыщт, гражданскэ пийӀэдэкӀыжӀэ яӀ хьушт, зыщыпсӀухэр къалэм ыкӀи шьолъырым хэхъоныгъэхэр ашӀыгъэхэм ялахьышӀу халхьащт. Сьд фэдэрэ лъэныкъокӀи лӀпылӀэгъу тыкышӀуфэ-

хьуным тыфэхьазыр, — къылуагъ Мыекъуапэ ипа-щӀэ.

лӀфтхьабзэм къыдхэлъытагъэу Мыекъопэ къэралыгъо технологическэ университетым и студентхэм социальнэ проектхэр къагъэлэжыагъэх. АпшӀэрэ еджапӀэм иректорэу КъуижӀэ Саидэ социальнэ проектхэр гэцӀэкӀэгъэхэмкӀэ зэзэгъыныгъэ адашӀыгъэу зыдэлажӀэхэрэм щытхьу тхылхэр аритыгъэх. Джаш фэдэу апшӀэрэ еджапӀэм лӀф щызышӀэхуэ, социальнэ мэхъанэ зилӀэ проектхэм адӀэлэжӀэрэ кӀэлэегъаджӀэхэмрэ студентхэмрэ агъэшӀуагъэх.

Александра БАЛАБАСЬ.
СурӀтхэр авторым тырихыгъэх.

ЯшӀэныгъэхэм ахагъэхьошт

Лъэтемыт кӀэлэцӀыкӀу хирургиемкӀэ ыкӀи травматологиемкӀэ шӀэныгъэ-гъэсэныгъэ еджапӀэм илӀфтхьабзэхэм Москва ыкӀи Адыгеим щыщ врачхэр, шӀэныгъэлэжыхэр хэлэжыщӀых.

Мыекъопэ къэралыгъо технологическэ университетым лӀфтхьабзэр щыкӀошт. Лъэпкъ медицинэ палатэм ипрезидентэу, профессорэу Леонид Рошаль,

Урысыем изаслуженнэ врачхэу Валерий Митиш, Толиб Ахадовыр, Адыгеим псауныгъэр къэхуымэгъэнымкӀэ иминистрэу Мэрэтыкъо Рустем, Мыекъопэ

къэралыгъо технологическэ университетым иректорэу КъуижӀэ Саидэ еджапӀэм ипрограммнэ комитет хэхьагъэх.

лӀфтхьабзэр Юныгъом и 14 — 15-м апшӀэрэ еджапӀэм щызэхэщӀт. Врач цӀэрылӀохэм ыкӀи шӀэныгъэлэжыхэм докладхэр къашыщӀых, лекциехэм къаджӀэщӀых, ащыщхэр онлайн шыкӀэм тетэу къыхэлэжыщӀых. Врачхэр ыкӀи мы сэнахьатыр зэзыгъэгъотырэ ныбжьыкӀэхэм яшӀэныгъэхэм ахагъэхьошт.

— Лъэтемыт кӀэлэцӀыкӀу хирургиемкӀэ ыкӀи травматологи-емкӀэ шӀэныгъэ-ушэтыпӀэ институ-тым зехищӀэрэ лӀфтхьабзэхэм мэхъанэшхо яӀ. ОпытхэмкӀэ зыщызэхьожырэ площадкэу а еджапӀэр щыт, кӀэлэцӀыкӀухэм медицинэ лӀпылӀэгъу дэгъу ягъэгъотыгъэнымкӀэ шӀогъэшхо пылъ. Мыщ фэдэ еджапӀэхэр Санкт-Петербург, Налшык, Воронеж, Грознэм, Улан-Удэ, Тюмень, Краснодар, Екатеринбург, Рязань ащызэхэщӀагъэх. ХэлажӀэхэрэр илъэс къэс нахьыбэ

мэху. ЕджапӀэм иплощадкэхэм тызэращыщым тегъэгъушхо, — къылуагъ КъуижӀэ Саидэ.

Аужырэ технологиехэр зэрэбгъэфедэщӀхэр еджапӀэм къыщӀалотэщӀых, лучевой диагно-стикэм, лапароскопии техно-логиехэм, шьобж зэфӀшхьафхэм ягъэхьужынын фэгъэхьыгъэ шӀэныгъэхэр хэлажӀэхэрэм зэрагъэгъотыщых.

лӀфтхьабзэм кӀэщакӀо фэху-гъэх лъэтемыт кӀэлэцӀыкӀу хи-

рургиемкӀэ ыкӀи травматологи-емкӀэ научнэ ушэтыпӀэ институ-тыр, АР-м псауныгъэр къэхуымэгъэнымкӀэ иминистрэ, Мыекъопэ къэралыгъо техно-логическэ университетыр, меди-цинэ сообществэм и Союзэу «Лъэпкъ медицинэ палатэр» зыфиорэр, заохэм ыкӀи ошӀэ-дэмышӀэ лӀфхэм ахэфэгъэ кӀэлэцӀыкӀухэм лӀпылӀэгъу язы-гъэгъотырэ Дунэе шӀушӀэ Фон-дыр.

СурӀтхэр: шӀэныгъэ-ушэтыпӀэ институтыр.

Футбол

Апэрэ едзыгъор рагъэжъагъ

ФутболымкIэ Урысыем ичемпионат хэлэжъэштхэм якъыхэхын фытегъэпсыхьэгъэ шьолъыр едзыгъор Мыекъуапэ щырагъэжъагъ. ЗэхэщакIохэм зэрагъэнэфагъэу, командэ пэпчъ нэбгырий хэт.

Урысые футболнэ союзыр клэщакIо зыфэхъугъэ зэнэкъокъум ифинал шэклогъум и 1-м къыщегъэжъагъэу и 7-м нэс къалэу Шъачэ щыклошт. ХэшыпыкIын уцугъом республикэм икоманди 8 хэлэжъэ, ахэр купитлоу гошъгъэх. Купэу «А-м» хэтых «Блащэпсынэр», «Майкоп Юнайтед», «Спортмастеры», «Спортмастер-2-р». Купэу «Б-м» щешIэх «Интер», «Кавказ», «Легион», «Чэчан» зыцIэ командэхэр.

Командиплым республикэм икъэлэ шъхалэ къагъэлъагъо, адрэхэр Кошхъэблэ, Красногвардейскэ, Мыекъопэ ыкIи Шэуджэн районхэм яллыкIох.

Апэрэ ешIэгъу мафэм «Легионеры» «Интерым» Iуклагъ ыкIи 2:0-у теклоньгъэр къыдихыгъ. «Майкоп Юнайтедыр» «Блащэпсынэм» нахъ лъэшыгъ, пчъагъэр 5:0-у зэлукIэгъур аухыгъ. Мы

ешIэгъум гъогогъу тIурыгIо Iэгъуар къэлапчъэм дадзагъ Арсен Мазловырэ Иван Матренинымрэ.

Мы едзыгъом къыдихэлъытэгъэ ешIэгъухэр стадионэу «Юность»

зыфилорэм щэкIох. ФиналныкIо зэлукIэгъухэр чъэпыогъум и 3-м зэхэщэнхэу агъэнафэ. Ащ куп пэпчъ икомандэ анахъ дэгъуитIу щыпхырыкIышт.

«Мыекъуапэ» апэ ит

ФутболымкIэ Адыгеим изэнэкъокъу хэлэжъэрэ ныбжыкIэ командэхэм зичэзыу зэлукIэгъухэр ялагъэх, ахэр гъэшIэгъонэу, узылэпашэу кIуагъэх.

Мы блэкIыгъэ зыгъэпсэфыгъо мафэхэм командэхэм ешIэгъуи 3 ялагъ. Республикэм икъэлэ шъхалэ къэзыгъэлъэгъорэ «Мыекъуапэр» Джэджэ районым икомандэу «Сириусым» дешIагъ ыкIи 7:0-у теклоньгъэр къыдихыгъ. Мыекъуапэ ифутболистхэм ешIэгъу пэпчъ гурытымкIэ Iэгъуи 9 къэлапчъэм дадзэ, къафыдадзэр зы нылэп. Ащ ишIуагъэкIэ къатефэу апэрэ чIыплэм щытых.

Теуцожь районым ифутболист ныбжыкIэхэми ешIэкIэ дахэ къагъэлъэгъагъ, ахэм «Адыгэкъалэм»

къышIуахыгъ, пчъагъэр — 4:1. Кошхъаблэ щыклогъэ зэлукIэгъур 2:2-у аухыгъ.

Командэхэр зыдэщыт чIыплэхэр ыкIи очко пчъагъэу рагъэкъугъэр:

1. «Мыекъуапэ» — 16.
2. «Тэхъутэмыкыуай» — 14.
3. «Чэчэнай» — 13.
4. «Адыгэкъал» — 11.
5. «Урожай» — 10.
6. «Сириус» — 6.
7. «Кошхъабл» — 5.
8. «Кавказ» — 1.
9. «Нарт» — 0.

Зэхэщыщагъэр ыкIи къыдэзыгъэкIырэр:
АР-м лъэпкъ IофхэмкIэ, IэкIыб къэралхэм ащыпсэурэ тилъэпкъэгъухэм адырIэ зэпхыныгъэхэмкIэ ыкIи къэбар жъугъэм иамалхэмкIэ и Комитет
Адресыр: 385000
къ. Мыекъуапэ, ур. Крестьянскэр, 236

Редакциер зылэщыIэр:
385000, къ. Мыекъуапэ, ур. Первомайскэр, 197.
Телефонхэр:
приемнэр: 52-16-79

Редакцием авторхэм къаIихырэр А4-кIэ заджэхэрэ тхьапэхэу зипчъагъэкIэ 5-м емыхъухэрэр ары. Сатырхэм азыфагу 1,5-рэ дэлъэу, шрифтыр 12-м нахъ цIыкIунэу щытэп. Мы шапхэхэм адимыштэрэ тхыгъэхэр редакцием экIегъэкIожых.
E-mail: adygvoice@mail.ru

Зыщаушыхъатыгъэр:
УФ-м хэутын IофхэмкIэ, телерадиокъэтынхэмкIэ ыкIи зэлыгъэ IэсыкIэ амалхэмкIэ и Министерствэ и Темыр-Кавказ чIыплэ гъэIорышIапл, зэраушыхъатыгъэ номерыр
ПИ №ТУ23-00916

Зыщыхаутырэр
ОАО-у «Полиграф-ЮГ», 385000, къ. Мыекъуапэ, ур. Пионерскэр, 268

ЗэкIэмкIи пчъагъэр 4155
Индексхэр
П 4326
П 3816
Зак. 1529

Хэутыным узщыкIэтхэнэу щыт уахьтэр
Сыхъатыр 18.00
ЗыщыкIэтхэгъэхэу уахьтэр
Сыхъатыр 18.00

Редактор шъхьалэр
МэщIэкъо С. А.

Редактор шъхьалэм игуадзэр
Тэу З. Дз.

ПшъэдэкIыжь зыхырэ секретарыр
ЖакIэмыкIо А. З.